

EEN FEEST

15 december 1972

Goedenavond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar. Denk dus ook zelf na. Normalerweise zouden wij een geestelijk onderwerp moeten aansnijden. Daar het echter de nu volgende vrijdag Ster-bijeenkomst is zullen wij zo nu en dan ietwat in de richting van de actualiteit mogen afdwalen. Daarom wil ik graag met u spreken over:

EEN FEEST

U denkt nu waarschijnlijk dat ik vooruit wil lopen op het kerstfeest of zoiets. Ik wil u echter op enkele andere punten wijzen. Wist u dat 25 december, de datum die men voor het kerstfeest heeft gekozen, geen originele datum heeft, terwijl de viering van het kerstfeest op deze dag ook niets te maken heeft met het midwinter zonnwendefeest, dat, zoals u weet, op 21 december valt. In het oude Rome kende men o.m. de verering van Mithras, een God, die oorspronkelijk uit de Perzische godenwereld stamt en daar als een soort bemiddelaarsfiguur bekend is. Mithras is een zonnegod, die in feite bemiddelt tussen de mens en de grote God Ahura, die overigens nogal wat verschillende namen heeft. Zijn naam kan zelfs van land tot land verschillen. De verering van deze god ging gepaard met een soort inwijdingsleer. Deze was in de legioenen van Rome zeer verbreid. En zie, in deze kringen voerde men de geboorte van Mithras, de bemiddelaar op 25 december. Wanneer je de oudheid bezie, kom je trouwens heel wat evenbeelden tegen van modernere feesten en wel op ongeveer dezelfde tijd van het jaar. Wist u bijvoorbeeld dat Sinterklaas ongeveer valt op de dag dat de oude Germanen, maar ook de oude Grieken, hun kinderen eveneens geschenken plachten te geven?

Je krijgt werkelijk het gevoel dat de mensen steeds maar weer een paar nieuwe namen en omschrijvingen hebben genomen en die dan hebben aangepast aan de dingen die er reeds waren. Je zou kunnen zeggen: de mensen wilden progressief zijn toen zij eenmaal christenen werden en benoemden daarom feesten die reeds bestonden, zoals de viering van de geboorte van een heidense Lichtgod, eenvoudig opnieuw. Men maakte van de oude feesten eenvoudig christelijke feesten en gingen verder op de oude voet voort. Deze christelijke tendens weerkaatst zich niet alleen in het opnieuw benoemen van feesten, maar eveneens in pogingen oude waarden opnieuw te benoemen, oude feiten in te voegen in nieuwe theorieën en dergelijke.

Soortgelijke neigingen bestaan ook in uw tijd zeer sterk, maar ik wilde u er allereerst op wijzen, dat deze neiging zeker niet alleen uit de ontwikkelingen in uw dagen voortkomt. Een vriend van mij heeft eens mooi gezegd: sommige mensen in uw dagen zijn al zover progressief, dat zij weer orthodox aan het worden zijn. Wat typerend is. Wat zien wij bv., wanneer wij de ontwikkeling volgen van moderne materiële geloofsvormen als het marxisme?

Het marxisme is ontworpen als een maatschappijbeeld voor een industriestaat - Duitsland - welke daardoor tot een ideale samenleving zou kunnen worden. Het wonderlijke hierbij is wel, dat men met een volgen van deze richtlijnen alleen slaagde in staten die landbouwstaten waren en slechts zeer weinig, of geen eigen industrie kenden. De revolutie van 1917 is een bewijs hiervoor: Het Rusland van die dagen was één enkel groot en onderontwikkeld gebied, gekoloniseerd door de betere standen in de steden als Moskou, mensen die de taal van hun eigen land vaak zelfs niet wilden spreken. Industrie van enige omvang was hier niet, de mensen waren aangewezen op de landbouw. Alleen dit Rusland heeft de marxistische omwenteling werkelijk waar kunnen maken, de andere landen niet, ofschoon ook daar rond dezelfde periode pogingen worden gedaan om tot het stichten van een radenmaatschappij over te gaan.

In de andere landen treffen wij wel allerhande sociale denkbeelden en wensen aan die uit het marxisme stammen. Naarmate echter de socialisten progressiever worden, zullen zij de feiten verklaren met theorieën die inderdaad schijnen te stammen uit de geschriften van Marx en Engels, maar die bij nader onderzoek toch wel zich op geheel andere inzichten baseren en in wezen sterk afwijkende doeleinden doen nastreven. Hoe dit komt? Eenvoudig door het feit dat de mensen er geen rekening mee houden dat het systeem van Marx in wezen een bepaalde ontwikkeling beschrijft, uitgaande van een aantal maatschappelijke omstandigheden, waarbij zelfs het gebrek aan opvoeding bij de arbeider aan het begin van de revolutie een rol speelt.

Maar de mensen redeneren niet: onze samenleving vergt andere inzichten en methoden. Men weet dat Marx een soort beloofde land voorspelt en dat wil men nu eenmaal hebben. Dus benoemt men vele dingen anders en ageert men hiertegen met het gevoel. "Wanneer wij maar goed genoeg tegen het bestaande ingaan en dit marxisme noemen, zullen ook wij binnenkort het beloofde land binnen mogen gaan." Waarbij niet sprake is van een werkelijk marxisme, maar eerder van een soort mengsel van praktisch christendom en stellingen uit de Franse revolutie. Men zoekt iets, waaraan men zich vast kan houden en geeft deze eenvoudig een nieuwe naam. Men herbenoemt eenvoudig oude en reeds lang bekende verschijnselen en tendensen, gebruikt bij het verklaren daarvan wat nieuwe woorden en de zaak is, naar men meent, voor elkaar. Zo bezien is een dergelijke ontwikkeling niet bepaald een blijk van geestelijke gezondheid. Wanneer er problemen zijn, die men niet aan meent te kunnen, zien wij de mensen eenvoudig grijpen naar een andere vorm van aanduiding en een ander woordgebruik, alsof daarmee alles opeens in orde zou komen.

Om een voorbeeld te geven: In het verleden spraken de regeringslui in uw land wel over de noodzaak ook van een voldoende werkgelegenheid in de provincie. Zij hadden de zaken toen naar eigen voelen nog steeds geheel in de hand. Nu voelt men zich minder zeker, doet daarom wat progressiever en spreekt daarom over 'het creëren van een sociaal evenwicht, dat zich ook uitstrekt over de gehele regio'. Maar beide termen betekenen precies hetzelfde en wanneer je kijkt naar de methoden die worden gebruikt, dan komen ook die in feite op hetzelfde neer. Maar ja, u houdt zich waarschijnlijk in deze dagen wat meer bezig met de mogelijke verwerving van kabinetten, of maakt u zich zorgen over de rechtse en linkse onevenwichtigheden. Wat begrijpelijk is, want evenwicht zit er voorlopig nog niet in de Nederlandse politiek.

Ook u droomt daarbij mogelijk wel eens over een betere toekomst en baseert uw hoop nog al te vaak op de fraaie termen die gebruikt worden om oude waarden een nieuw aanschijn te geven. Maar wat in feite gebeurt in uw maatschappij is - ondanks alle pogingen om het anders voor te doen komen - geheel niet nieuw. De omvormings- en omwentelingsgedachten die in uw dagen als een nieuw verschijnsel worden betreurd of bejubeld, kunnen wij terugvinden in de geschiedenis van Rome, in oudere maatschappijen. Het optreden van stadsguerrilla's, zoals men het nu noemt, het optreden van gewelddadige pressiegroepen, kunnen wij constateren in staten als Rome en Athene, maar evengoed in Babylon en Nineve, waar eveneens stadsbenden rondtrokken. Alleen waren dezen meestal gevormd uit rijkere jongelieden die vonden dat zij niet genoeg mogelijkheden of aandacht kregen. Deze groepen probeerden dan groter aanzien en meer macht voor zich te bereiken, door voornamelijk op te treden tegen de armen en minder machtigen, die zij murf sloegen. Ik heb het gevoel dat het in uw dagen nog net zo is, want de stadsguerrilla's vallen niet de mensen aan die werkelijk aansprakelijk zijn voor de toestanden die zij zeggen te willen bestrijden, maar anderen, die er weinig of niets mee te maken hebben, anderen, die zij gemakkelijk aan denken te kunnen. Dergelijke groepen doen dit dan onder het slaken van idealistische kreten. Maar je hebt vaak de indruk, dat het hen eerder gaat om de eigen gevoelens van eigenwaarde te bevestigen en eigen behoefte tot zelfrechtvaardiging te kunnen voldoen.

Ik besef dat een dergelijke benadering van deze verschijnselen in uw dagen protest uit zal lokken. Men dient volgens de heersende mode nu eenmaal progressief te doen en dus alles wat zich met deze term toot, zonder meer te bewonderen. Aan de andere kant: waarom zou men in zijn beschouwing en benadering van de feiten niet meer realistisch zijn?

Wanneer ik denk aan de verschijnselen die in uw tijd steeds sterker tot uiting komen en daarbij luister naar de hoogdravende verklaringen die daarbij worden afgegeven, zo vraag ik mij steeds weer af: Waar blijft hier eigenlijk de redelijkheid? Zoals ik mij steeds weer afvraag, waar, achter alle mooie leuzen, de ware menselijkheid, de medemenselijkheid eigenlijk zou moeten schuilen. Denk eens aan het probleem van de rassendiscriminatie in uw land. Stelling hierbij: wanneer je een Surinamer bent, krijg je meer op je kop dan wanneer je een Nederlander bent. Is dit waar? Ik weet het niet geheel zeker. Maar wanneer men zich, zoals velen, hierbij concentreert op hetgeen er in Amsterdam gebeurde, zo moeten wij toch opmerken, dat de rode, de onderwereld van deze hoofdstad, zowel als andere delen van de vlakte, meer en meer bevolkt worden door Surinamers. Juist dezen zijn hier in de onderwereld wel buitengewoon sterk vertegenwoordigd en treden vaak nogal brutaal op.

Zeker, hiervoor zijn redenen te noemen. Hun verwachtingen zijn beschaamd geworden, zij hebben het niet zo goed als zij meenden. De omstandigheden kunnen een zekere pressie inhouden tot een asociaal handelen. Maar wat ook de oorzaak is: deze mensen zijn bij vele minder mooie zaken betrokken. Wanneer hierdoor de nadruk valt op mensen met een bepaald uiterlijk en dezen hierdoor meer dan normaal onder de supervisie vallen van de politie, zo beschouwt men dit echter niet als een natuurlijk gevolg van de wijze van optreden van bepaalde minderheden onder de Surinamers, maar maakt men zich boos, verzet men zich tegen het wettig gezag en beschouwt de gevolgen van deze houding niet als een normaal verschijnsel, maar schreeuwt over rassendiscriminatie.

Een ander punt dat vaak als bewijs voor het bestaan van een dergelijke discriminatie wordt aangevoerd: Surinamers vinden in Nederland niet zo gemakkelijk goede woonruimte. Het afwijkende gedrag brengt mensen er steeds meer toe aan hen niet onder te verhuren. Maar, zo zeggen zij: wij kunnen ook geen eigen woningen vinden. Dat is discriminatie. Hier kan ik de zaak niet meer volgen. Ik meende dat zeer vele Nederlanders ook zeer grote moeite hadden met het vinden van een redelijke en betaalbare woonruimte. Ik acht het dan ook onredelijk dat een Nederlander, iemand die in de gemeenschap is geboren, soms 10 of meer jaren moet wachten na zijn huwelijk, voor hij een eigen woning kan betrekken, terwijl iemand die uit Suriname komt als rijksgenoot wel onmiddellijk goede en betaalbare woonruimte zou moeten kunnen vinden, omdat hij toevallig een andere huidskleur heeft. Toch blijkt men vooral dergelijke zaken te beschouwen als discriminatie. Wanneer iemand een buurt bewoont, waarin veel mensen traag zijn met betalen, vindt men dit normaal: er wordt geen krediet gegeven. Maar wanneer iemand op een soortgelijke wijze reageert tegen een groep van mensen die een andere huidskleur hebben, is het discriminatie. Wanneer bedrijven weigeren bepaalde herriemakers als arbeider aan te nemen, is dit normaal. Wanneer men weigert mensen van een andere huidskleur aan te nemen, omdat de ervaring leert, dat onder hen luie, brutale en luidruchtige personen nogal veel voorkomen, is het rassendiscriminatie. Volgens mij is hier ergens de rede zoek.

Onredelijk komen mij ook bepaalde eisen voor van de mensen die zo sociaal bewogen reageren. Zij stellen: alle winst die in de bedrijven wordt gemaakt, wordt gemaakt op de rug van de arbeider, dus de arbeider moet meer hebben. Zeker, een arbeider heeft ook bepaalde rechten. Maar een bedrijf heeft kapitaal nodig, dient zichzelf te kunnen vernieuwen om een redelijk product voor een redelijke prijs te kunnen leveren. Uit alles blijkt steeds weer, dat de arbeiders in uw land druk bezig zijn zichzelf uit de markt te prijzen, waarmee zij niet slechts de werkgelegenheid bedreigen, maar ook de veel beschuldigde kapitaalverschaffers in feite ten gronde richten door een waardeloos worden van hun bezit, dat immers bij steeds oplopende loonkosten niet meer exploiteerbaar is. De sociaal denkende mensen komen dan tot de overtuiging dat de enige manier om hun sociale rechtvaardigheidsdrang vol te kunnen houden, de inflatie is. M.a.w. een illusie, waarbij de spaarder in geld, dus de kleine spaarder, door waardevermindering van zijn met moeite verkregen bezit het gelag betaalt. Men zou volgens mij hier wat meer realistisch moeten zijn en redeneren: wat heb je aan een loonsverhoging van 10%, wanneer aan het einde van het jaar alle geld 12% in koopkracht is gedaald? Maar zo redeneert men niet, integendeel.

Men houdt de mensen voor dat zij vooral meer moeten sparen, zodat een deel van hun verdiende geld gebruikt kan worden, om de kosten te dekken waarschijnlijk.

Bepaalde mensen schijnen in uw land te geloven dat het met voldoende pressie wel zover gebracht kan worden dat de lonen steeds verder blijven stijgen, terwijl eenieder die werkeloos wordt, een gegarandeerd minimumloon krijgt. Bedenken dergelijke mensen nooit dat wanneer er door bijna niemand meer gewerkt wordt, er niets is en dat 'niets', gedeeld door velen, nog altijd 'niets' blijft? Maar daarover denkt men kennelijk liever niet na.

U vindt het vreemd dat ik met dergelijke punten aan kom dragen? Maar wanneer ik uw feestelijke maatschappij bezie, rijst in mij al te vaak de vraag: Weet men dan werkelijk niet wat er eigenlijk aan de hand is? Ziet men de feiten dan niet? Er zijn heel wat voorbeelden te geven van een volgens mij onredelijk en onlogisch optreden.

Zo protesteert men op het ogenblik nog steeds tegen het feit, dat studenten een deel van hun studiekosten zelf moeten betalen. Waarbij men gemeenlijk over het hoofd ziet dat het merendeel van de studenten feitelijk door de gemeenschap in staat wordt gesteld te studeren, zodat ten hoogste met de ene hand iets wordt genomen, wat met de andere hand werd gegeven. Wat volgens mij het recht van de meerderheid, om zich over studiegeldheffingen te klagen, doet wegvallen. Aan de andere kant blijkt het hier voor de meesten om een in feite administratieve maatregel te gaan, die volgens mij tamelijk stom is opgezet. Ik zou zeggen: bij de toekenning van een beurs, zo bemeten, dat je er net van kunt leven, wordt gelijktijdig het studiegeld voldaan geacht, zodat de inschrijving volgt uit de toekenning van de beurs. Krijgt men geen beurs, dan dient men eenvoudig collegegelden op te brengen. Want deze vertegenwoordigen slechts een zeer klein deel van hetgeen de studie kost.

Ik vraag mij trouwens af, waarom zoveel mensen in uw gemeenschap met alle geweld willen beginnen aan een academische vorming. Eens was dit misschien een werkelijk voordeel voor de mens en de gemeenschap. Nu echter vrees ik dat de academische vorming voor velen een opleiding betekent die voor de gemeenschap maar weinig betekenis heeft, maar wel de jonge mensen er toe brengt aan het leven meer eisen te stellen dan de gemeenschap - zelfs in deze tijd - waar kan maken. Het betekent doodgewoon dat deze mensen, terwijl zij druk ageren tegen het establishment, druk bezig zijn zich voor te bereiden op een plaats in ditzelfde establishment en later een wanhopige strijd zullen gaan voeren om in dit establishment enige betekenis te krijgen. Want dit is voor het merendeel van de studenten toch de werkelijkheid.

Uw wereld is vol van gekke tegenstrijdigheden. Men klaagt over het steeds stijgen van het kostenpeil en wil daarom het inkomen van de belegger steeds meer aantasten. Zou het geen bewijs van een meer reëel denken zijn, wanneer men eerst eens iets ging doen aan de toch wel abnormaal hoge inkomens van hoogleraren, doktoren enz.? Vooral wanneer deze mensen in feite hun opleiding of het merendeel daarvan op kosten van de gemeenschap hebben verworven, lijkt het mij logisch te stellen: dan komen jullie voor de uitoefening van je beroep in dienst van de gemeenschap en hebt tegen een volgens de gemeenschap redelijke vergoeding in staatsdienst te werken. Bevalt je dit niet, dan kun je aan de gemeenschap de reële kosten van je studie terugbetalen en gaan, waarheen je wilt. Volgens mij is dit een logische oplossing. Indien men de mond steeds weer vol neemt met termen over de gelijkheid van iedere mens, zo dient dit volgens mij een gelijkheid te zijn in zowel rechten als plichten.

Het lijkt mij niet juist dat voor de een de nadruk steeds maar weer zou vallen op de rechten, terwijl men bij de ander steeds maar alleen hamert op zijn plichten. Nu is het zo, dat eenieder spreekt over de plichten van de anderen, terwijl men voor zich - en ten onrechte - extra rechten postuleert en tracht te veroveren. Overigens een situatie die wij door de gehele geschiedenis kunnen zien. Feesten als 14 juli in Frankrijk herinneren nog steeds aan dergelijke ontwikkelingen. Men schijnt maar niet te begrijpen dat een verandering van termen nog geen werkelijk verandering betekent.

Men kan in plaats van te spreken over brood en spelen voor het volk, natuurlijk oreren over een op de massa afgestemd subsidiebeleid en het zoeken naar een juist sociaal evenwicht, maar komt het vaak niet op precies hetzelfde neer?

Volgens mij zijn dit zaken als Sint en Wodan, Mithras en het kerstkindje: de namen van de feesten zijn veranderd, de verhalen die worden verteld zijn veranderd, maar aan de feesten zelf, aan de feiten dus, blijkt maar heel weinig veranderd te zijn. Om je te realiseren wat er in de wereld aan de hand is, moet je eerst eens uitgaan van het standpunt dat namen vaak sterk veranderen, dat uiterlijkheden vaak ietwat veranderen, maar dat de essentie van de zaken bijna altijd ondanks dit alles gelijk blijft. Vroeger sprak men over het recht van de sterkste. Nu heeft men het vaak over de rechten van alle mensen. Maar alleen de sterksten krijgen de mogelijkheid die rechten ook feitelijk voor zich op te eisen. Waar ligt dan het verschil?

Zo horen wij in de oudheid vaak termen als inwijding en magie. De moderne wereld staat natuurlijk ver boven dergelijke bijgelovigheden. Of niet? Vroeger had men auguren, nu heeft men voorspellers, die het even vaak fout hebben, ook al maken zij voor hun werk gebruik van bepaalde technieken en hebben zij de beschikking over enorme cybernetische breinen. Uiterlijk is er mogelijk heel wat veranderd. Maar is het er vaak niet iets als de raad van auguren, zoals men die in Rome placht te raadplegen om zijn houding voor de nabije toekomst juist te kunnen bepalen? Verschilt in uw maatschappij de plaats van een Wiardi Beckman Stichting zoveel van die van bepaalde orakels in de oudheid? Zijn de bijbels van economen, waarin toekomstige ontwikkelingen worden gesteld, de voorspellingen van de club van Rome, nu werkelijk zoveel verschillend van de geheime boeken, waarin volgens de mensen eens de toekomst van hun stad of rijk was neergelegd?

Ik dacht dat wij, om weer werkelijk te kunnen leven in waarheid, om weer werkelijke feesten te kennen, eerst een terug zouden moeten keren tot de werkelijkheid. En de werkelijkheid voor de mens is volgens mij nog steeds deze: De mens leeft in een wereld waarin geestelijk elementen bestaan die je niet in plaats of tijd zonder meer kunt vastleggen. De mens kan deze geestelijke elementen misvormen en zo proberen deze in te passen in een materialistisch tijddenken. Maar hierdoor vertekent hij alle werkelijke waarden en maakt zich tot slaaf van denkbeelden, die misbruikt worden.

Om even bij mijn eerste beelden te blijven: Het is toch wel jammer dat de verering voor iemand die kinderen beschermde en ongelukkigen geluk bracht, ertoe voerde, dat deze niet slechts zijn roep van heiligheid verloor - wat tegenwoordig wel meer gebeurt - maar bovendien als Sint een soort middenstands-superverkoper is geworden. Zoals ik het jammerlijk vind dat het feest van de geboorte van een geestelijke verlosser op aarde niet meer de nadruk krijgt, opdat het de mensen tot bezinning en naastenliefde kan brengen, maar vooral omdat het zo lekker bijdraagt tot een verhoging van de omzet van wild, gevogelte en niet te vergeten diepvrieskalkoen. Volgens mij heeft men steeds weer getracht de geestelijke waarden om te buigen tot iets meer materieels, bij voorkeur iets, waarin men de tanden kan zetten - zelfs al worden zij er slecht van. Kortom: men wilde de geestelijk hoogste waarden van de mens omzetten in iets, waaraan je meer gezag kunt ontleen in geestelijke zaken en bovendien nog aardig kunt verdienen ook.

Maar de geestelijke waarden daarin, de werkelijkheid waarvan de materieel geworden voeringen de uitdrukking zijn, kun je met dit alles niet wegvegen. Wanneer wij zeggen dat rond Kerstmis het Witte Licht bijna altijd actief is, zo is dit niets nieuws. Ik kan u erop wijzen dat men reeds in bepaalde kringen over dit Witte Licht in deze tijd sprak, toen men de relatie tussen Mithras en Ahura voor het eerst definieerde. Wijzen uit die dagen spraken toen reeds over "witte krachten, door Mithras onttrokken aan de zon en geschonken aan de aarde ter herinnering van de dag dat hij geboren was". Ook hier is niet veel veranderd. Maar die krachten zijn echt en zij treden steeds weer op de voorgrond. Wij kunnen zeggen dat die krachten dus niet samenhangen met bv. het kerstfeest. Maar zij treden er wel bij op. Zij zijn er en herhalen zich met een regelmaat die m.i. groter is dan wat voor de mens aan regelmatigheden werkelijk bewust denkbaar is.

De regelmaat van deze witte krachten is te vergelijken met de regelmaat waarmee de aarde haar baan trekt rond de zon. Altijd weer drukken deze krachten hun stempel op de mens. De mens ondergaat deze krachten, of hij hun bestaan nu ontkent of hen omzet in een extra lust om cadeautjes te geven of met kerstbomen te slepen, maakt niet zoveel verschil uit. De actiedrang van het Witte Licht is in die dagen in de mens. Alleen gebruikt hij de mogelijkheden die hij zo krijgt, volgens mij niet op de wijze waarop zij gebruikt zouden moeten worden. De redelijkheid is ook hier volgens mij ergens weg.

Wanneer ik geestelijke krachten onderga, moet ik daar vooral in de geest mee werken. Dan moet ik vooral in mijn eigen innerlijk, in mijn besef en leven daarmee iets tot stand gaan brengen en dit niet afreageren door te zeggen: laat ons nu een paar lichtjes in de kerstboom aansteken. Wij moeten niet proberen alle geestelijke waarden die de mens het gehele jaar door bereiken, aldoor maar weer om te zetten in allerhande stoffelijke symbolen. Want wij kunnen de namen wel veranderen en wij kunnen de symbolen wel veranderen, maar wij kunnen de krachten niet veranderen. De krachten blijven altijd dezelfde. Wanneer uw maatschappij dit in deze tijd gaat beseffen, zo zal zij ook ontdekken dat het helemaal niet zo belangrijk is, dat bv. eenieder gelegenheid krijgt om te studeren, maar dat het wel belangrijk is, dat degene die werkelijk wil studeren, geen belemmeringen op zijn weg vindt. Hij zal er zelf veel offers voor moeten brengen, maar hij moet het kunnen doen.

Het is in deze tijd werkelijk niet zo heel belangrijk uit welke catechismus de kinderen kennis zullen maken met hun geloof. Per slot van rekening: wat doen wij er later nog aan? Wel is het belangrijk, dat de kinderen de waarde van een geloof, dus van een innerlijk leven, leren beseffen. Of men dit nu leert aan de hand van de ene reeks formuleringen of aan de hand van de andere, doet volgens mij niet zozeer ter zake. Want de godsdienst en haar stellingen vormen in mijn ogen alleen maar het symbool van een innerlijke beleving. Het is heus niet zo belangrijk of er hier nu kaarsen branden of niet, zoals het niet belangrijk is, of een kerk nu al dan niet op een bepaalde wijze is versierd. Het is ook niet erg belangrijk dat er een speciaal soort hostie of een speciaal soort brood voor een avondmaal of communie is. Want de uiterlijkheden zijn ook hier maar symbool, de kracht, waar het werkelijk om gaat, blijft toch wel dezelfde. Wij kunnen de kracht niet zonder meer binden aan het symbool. Wij moeten leren deze symbolen wat minder belangrijk te vinden, maar de krachten leren gebruiken.

Ik dacht dat ik met dit alles op een geestelijke actualiteit ben gekomen. U mag wat mij betreft rustig nu hardop zeggen, dat ik maar wat zit te praten. Maar verlies dan a.u.b. een ding niet uit het oog: dat men symbolen nooit in de plaats van de werkelijkheid kan stellen, maar hoogstens als aanduiding daarvan kan gebruiken. Zie symbolen, zoals die zijn. Ik heb niets tegen een kerstboom, wanneer de mens deze ziet als een uitdrukking van de eeuwigdurende levenskracht en als herinnering aan het Licht der waarheid, dat, voortdurend herontstoken, ons helpt geluk en vrede te vinden. Zoals ik ook werkelijk niets tegen Sinterklaas heb met alle daarbij te pas komende komedie, wanneer de mens er hierdoor aan herinnerd wordt, dat het ware geluk eerder ligt in het vinden van de mogelijkheid tot geven dan in het ontvangen. Maar ik kom er tegenop wanneer men beweert dat je alle geestelijke falderal wel kunt missen en beter zou doen daarvoor in de plaats een stel mooie menselijke wetten op te stellen. Het is eigenlijk vaak het denkbeeld, dat de mens en zijn handelen bepaalt, niet de werkelijkheid, de innerlijke werkelijkheid vooral.

Zo zegt men in deze tijd vaak dat het Nederlandse volk niet meer regeerbaar is. Maar dat valt best mee. Er zijn heus nog voldoende mannen met gummiknuppels en wanneer het nodig is ook nog wel mensen met geweren. Daarmee regeer je de Nederlanders, wanneer het er op aankomt, heus wel. Het enige wat niet meer klopt: de illusie van democratie en eensgezindheid, het symbool voor een bepaalde vorm van regeerbaarheid valt weg, omdat het volk bestaat uit groepen mensen die het niet meer met elkaar eens willen worden. Want zij willen allen wel hetzelfde, maar dan liefst alleen vanuit hun eigen partij. Je moet je trouwens ook niet te zeer doodstaren op een parlement als symbool van een democratie. Democratie ligt eerder in de volledige betrokkenheid van het volk in het gebeuren.

Dat een parlement hiervan een verschijnsel kan zijn, is mogelijk wel eens waar, maar een onomstotelijke waarheid is het zeker niet. Vaak is een parlement in feite het tegendeel van een instelling, die democratie handhaaft. Wij moeten begrijpen dat uiterlijkheden het wezen niet bepalen. Zoals zoeken naar verlichting, Krishnabewustzijn, zeker niet mogen worden gezien als de werkelijke tekenen van een werkelijke vernieuwing. Het zijn alleen maar symbolen voor een oude kracht in de mens die altijd bestaan heeft en zal blijven bestaan, zolang er mensen zijn.

Ik zie het zo: Elke mens heeft in zich redelijke stoffelijke kwaliteiten. Hij heeft de neiging zichzelf te beschermen, zichzelf in stand te houden. Hij zoekt naar een zekere rang binnen de gemeenschap, waarbinnen hij moet bestaan. Daarnaast heeft elke mens een geest. Deze geest drukt zich uit in de materie. Maar zij heeft een eigen bewustzijn en eigen krachten. Tussen het bewustzijn van de stoffelijke mens en dat van de bezielende geest bestaat een band. Deze band, wanneer zij eenmaal beseft wordt, geeft ook de meer redelijke stof-mens toegang tot wat gemeenlijk als geestelijke of mystieke werelden wordt aangeduid. Dit zijn dezelfde werelden als die waaruit de krachten voortkomen, die steeds weer even de aarde beroeren en dan alle mensen bewegen tot een ongeveer gelijke afwijking in hun normale reactie en denken.

Zeg nu niet dat dit niet bestaat. Kijk maar eens rond u en u zult constateren dat er steeds weer perioden zijn, waarin alle mensen rond u driftig, onverdraagzaam, gevaarlijk misschien zelfs zijn, terwijl er ook tijden schijnen te zijn waarin eenieder rekening wil houden met iedereen en van eenieder van alles kan verdragen. Om het in verkeerstermen te zeggen: er zijn perioden, waarin de mensen elkaar op kruispunten te pletter rijden, omdat zij elkaar geen voorrang gunnen, maar er zijn ook perioden, waarin zij zo beleefd zijn en zolang blijven staan, om elkaar de voorrang te gunnen, dat zij uiteindelijk ook gelijk oprijden en tegen elkaar botsen. U kunt lachen om het voorbeeld, maar u zult mij toe moeten geven, dat dergelijke situaties periodiek voor komen en dan overal tegelijk. Dergelijke perioden zijn nu volgens mijn stelling het gevolg van het optreden van een geestelijke kracht, werkingen dus, die verankerd zijn in een geestelijke werkelijkheid.

Zo is het vooral met die werkelijkheid dat je volgens mij moet leren rekening houden, niet alleen in symbolen maar door het erkennen van een innerlijke werkelijkheid, die ook in u bestaat. Want op het ogenblik dat de mens in zich met de waarheid omtrent zijn ego verbinding vindt, zal hij de krachten die optreden, niet meer ondergaan als iets dat hem bepaalt en doet voortgaan desnoods tegen eigen wil. Hij zal ze eerder gaan zien als een nieuw vermogen, waardoor hij tijdelijk in een bepaalde richting gemakkelijker en beter zal kunnen ageren. De mens zal dan zijn stoffelijke kwaliteiten en eigenschappen overzien en in harmonie met optredende krachten kunnen activeren op een ook geestelijk juiste wijze. Omgekeerd zal de mens in een dergelijk geval ook zijn geestelijke noden en behoeften beter kunnen vertalen in de termen van de materie. Volgens mij is dit de bron van werkelijk geluk en het enige, wat werkelijk van belang is. Maar ja, je kunt er kennelijk ook anders over denken. Tegenwoordig noemt men iemand geloof ik eerst werkelijk gelukkig, wanneer hij thuis kleurentelevisie heeft. Ofschoon een dergelijk gezin, wanneer je het nader beziet, eerder werkelijk gelukkig is, wanneer het ding een keer kapot is en men weer eens ertoe komt met elkaar iets te doen en eens samen te praten.

Neem mij niet kwalijk. Het zijn kennelijk voor u komische voorbeelden die ik kies. Maar is het dan niet zo? Is het in uw dagen niet zo, dat de werkelijke sportliefhebbers – of althans degenen die zich als zodanig beschouwen - zelf niet tot voldoende beweging komen, omdat zij eerst uren met de auto in de file zitten naar het stadion toe, dan in dit oord wat zitten, staan en hangen, terwijl zij hun emoties overdreven uiten, om dan in een file naar huis toe te kruipen en daar, uitgeput van hun sport, moe neer te vallen? Het zou volgens mij beter zijn dat de voorstelling eens zolang niet doorging, dat de fans uit verveling zelfs eens een balletje gingen trappen. U kunt nu opwerpen, dat dit wel moeilijkheden zou veroorzaken, dat sommigen voor werkelijke sport te oud zijn en anderen te lui. U hebt ongetwijfeld volledig gelijk. Maar verandert dit iets aan het feit dat eigen activiteit voor de mens veel belangrijker is, dan het deel hebben aan een show of een massagebeuren?

Het is volgens mij belangrijker voor een mens, dat hij zo nu en dan eens, desnoods half tegen wil en dank, er een paar uren op uit trekt, om eigenhandig eens iets te doen voor een arme donder, dan dat hij bij 50 radioacties voor allerhande armen en meestal misdeelden in eigen land en andere landen luistert, kijkt en wat stort, zodat hij met een gevoel van zelfvoldaanheid achterover kan leunen in zijn zetel en met het oplopen van de getallen kan zeggen: Wat zijn wij toch een goed volk.... Het is wat je zelf doet, wat je zelf bent, wat voor jou en de wereld van werkelijk belang is. Dat kan niet door dergelijke in wezen symbolische vormen van deelname worden vervangen en voldoende worden uitgedrukt.

Wie anderen zegt, dat dit voor hen werkelijk goed en voldoende is, doet mij denken aan iemand die opmerkt: Als je soms honger hebt, ik heb hier nog een mooi plaatje van een ham voor je liggen. De mens moet zelfbewust en zelfstandig handelen; de mens moet zelf en zo bewust mogelijk op optredende geestelijke krachten inhaken. Je moet met die krachten leren werken, ze aanleren, voelen. Je moet gestuwd worden ook door de geestelijke delen van eigen wezen, je moet leren de wereld niet alleen maar te zien als een reeks van uitermate belangrijke symbolen, waar toevallig ook nog wat mensen tussendoor krioelen, maar als een levend organisme waarin je een eigen plaats hebt, waarin begrip nodig is voor de medemens, waarin het niet om de vraag gaat, of mogelijk Surinamers of anderen gediscrimineerd worden, maar om de vraag, wat die mensen zijn. Dan gaat het er om de mensen te zien en te begrijpen, ook degenen tegen wie misschien maatregelen worden genomen. Het gaat er dan niet om te oordelen en te veroordelen, maar om na te gaan hoe allen, ook de z.g. gediscrimineerden, kunnen worden gebracht tot een gelukkiger, een meer aanvaardbaar bestaan.

Het is niet de vraag, hoe men eens even een verandering kan brengen in de oorlogszucht en geldingsdrang van allerhande vreemde volkeren. Het is eerst de vraag, of wij zelf in staat zijn vrede te bewaren en eens een keer niet onredelijk uit te vallen en te schelden als de burens met hun asbak lawaai maken, terwijl wij net lagen te slapen. Geestelijk en menselijk zijn dergelijke kleine, maar werkelijke en direct met eigen wezen in verband staande zaken van belang, niet de grote lijnen en de symbolen. Geestelijk is zelfs niet zo erg belangrijk wat je doet, maar wel wat je, bewust, en zowel voor jezelf als anderen bent of tracht te zijn.

Ik geloof, dat een hervorming van de maatschappij, zoals de mens die steeds weer nastreeft, steeds een paskwil zal blijven, wanneer er niet eerst een innerlijk veranderen ontstaat. De symbolen en werkingen zijn al zolang hetzelfde gebleken, terwijl hoogstens de namen zo nu en dan veranderden. Aan nieuwe symbolen heb je niets, wanneer niet gelijktijdig een werkelijk andere ontwikkeling, een nieuw besef, daardoor wordt gerepresenteerd.

Ik meen dat je anders zult moeten gaan denken, dat bv. solidariteit geen aanduiding meer moet zijn van een altijd opkomen voor degene die het zwakste is of het minste heeft, of het hardste schreeuwt. Het zou moeten betekenen dat je probeert op te komen voor degenen die niet werkelijk kunnen krijgen wat zij waarlijk verdienen. Zoals naastenliefde en medemenselijkheid niet meer zouden mogen betekenen, dat je ervoor dient te zorgen, dat een ieder, het goed en lekker heeft, maar gaat betekenen: er voor zorgen dat een ieder op zijn eigen wijze leven kan, dat elke mens op zijn eigen wijze gelukkig kan zijn. Gelukkig zijn is heel iets anders dan een voldoende inkomen hebben, dat kunt u van mij wel aannemen. Vraag het naar eens aan mensen die geen werk meer hebben en toch geld genoeg krijgen om voort te leven zoals zij deden.

Er zijn zelfs niet herkozen Kamerleden die zich doodongelukkig voelen, ofschoon hun gegarandeerd inkomen het minimumloon toch de komende jaren verre zal blijven overtreffen, zelfs al doen zij geen slag meer. Deze mensen zijn ongelukkig, omdat zij er naast staan, omdat zij niet meer hun plaats hebben. Zij voelen zich een beetje stuurloos. Zij moeten een doel, nieuwe bezigheid, nieuw gevoel van belangrijkheid veroveren, voor zij weer werkelijk gelukkig kunnen zijn. En of het nu gaat om de arbeider uit de textiel of leerindustrie die ontslagen wordt, of het een minister-president zou betreffen, deze gevoelens blijven gelijk. Maak u overigens over uw minister-president geen zorgen: die zit in de kamer als nieuw gekozen lid op het ogenblik nog steeds demissionair minister-president te spelen.

Het probleem van de werkelozen is in wezen steeds hetzelfde: Hun moeilijkheden zijn niet alleen of primair materieel maar zij gevoelen zich vooral ongelukkig omdat voor hen iets is weggevallen, waarin zij deel hadden. Hun ongelukkig zijn is in wezen een je nutteloos, doelloos ook, voelen in het leven.

Daar moet je iets aan doen, niet aan dat inkomen. Het inkomen is maar een bijkomstige zaak zodra je nog genoeg hebt om van te kunnen leven. Je moet daarom eerder iets veranderen aan de gemeenschap van de mensen, indien je geluk wilt brengen. Denk nu a.u.b. niet dat ik dit in nsvh-termen bedoel. De gemeenschap waarop ik doel is het samen werken, het tesamen bestaan, het gezamenlijk beleven van de mensen. De verandering daarin zal volgens mij tot stand kunnen komen wanneer de mensen in elkaar ook een hogere geestelijke werkelijkheid gaan erkennen. Dan zullen steeds meer maatschappelijke symbolen hun belangrijkheid verliezen, omdat de werkelijkheid voor gaat. Dan zal men niet meer opkijken tegen een mooi kostuum of uiterlijk, maar de werkelijke waarde aan gaan voelen van de mensen waarmee men te maken heeft en in de eerste plaats daarop gaan reageren. Dit zou wel betekenen dat men aan mensen die lopen in een pakje, waarin je zelf nooit gezien zou willen worden, de eerbied dient te tonen, die nu gemeenlijk gereserveerd blijft voor excellenties in een Cadillac. Waarbij ik trouwens op wil merken, dat ik niet begrijp waarom juist dit automerk bij sommige mensen zo hoog in aanzien staat. Ik vermoed, dat het voor hen eerder een zaak van caddi-kak is. Waarvan de juiste vertaling wel eens kakdrager zou kunnen zijn.

Maar laat mij even kort samenvatten wat ik probeer te betogen. Er is een geestelijke werkelijkheid met voortdurende en steeds optredende geestelijke krachten, die altijd voorkomen, die er altijd zijn en niet zich iets aantrekken van of veranderen door de namen die men hen geeft of de wijze waarop zij omschreven worden. Indien wij, mens of geest, ons innerlijk kunnen aanvaarden en durven erkennen, hoe wij en wat wij zijn, zo zijn deze krachten ook onze eerste, onze belangrijkste werkelijkheid. Dan kunnen wij ons los maken van de langzaam leeg en te overvloedig geworden symboliek, waarin de mens steeds weer verloren loopt, waaruit ook vele geesten zich schijnwerelden opbouwen, tot zij, ongelukkig geworden, uit de zo ontstane versuffing en verveling uitbreken als gevangenen uit een zelfgeschapen cel.

Ik meen, dat op het ogenblik, dat de innerlijke kracht van de mens met het erkennen van het innerlijk van de mens de uiterlijke erkenningen etc. gaat overtreffen, er een oplossing is te vinden voor alle problemen van discriminatie, oorlog, van de geschillen tussen behoudenden en progressieven en wat dies meer zij.

Ik meen dat de mens dan ook niet meer een zo dwingende behoefte in zich zal kennen om de maatschappij vooruit te jagen, maar het belangrijker zal vinden zichzelf steeds verder te brengen in de richting van een zo groot mogelijke harmonie. Ik meen dat de mens dan geluk ook niet meer zal zien als een materieel iets, wat je desnoods aan de medemensen verschuldigd bent, maar als een innerlijke toestand, die je zelf zal moeten bereiken, die je in jezelf moet bezitten en waaruit je krachten, desnoods geheel onafhankelijk van alle stoffelijke waarden zelfs aan anderen kunt overdragen.

Voor mij is het opvallend, dat een wereld die heeft mee kunnen maken hoe zelfs mensen in concentratiekampen geluk in zich wisten te dragen en aan anderen wisten te geven in de vorm van kracht en sterkte, nog steeds meent dat geluk alleen bereikbaar is middels een dubbel belegde boterham. Deze wereld, die snakt naar een gezond worden van de economie, van het milieu en al die andere dingen, en voortdurend bezig is eenieder te plagen en af te persen om toch vooral zijn zin maar te krijgen, heeft in toestanden, als er tijdens de laatste wereldoorlog optraden, toch eigenlijk wel moeten leren, dat je met weinig of bijna niets toch gelukkig kunt zijn.

Zoals men in die spannende dagen toch heeft moeten leren beseffen, dat je vele dingen in betekenis kunt veranderen, omdat jij jezelf bent en in jezelf kracht vindt.

Men zou zelfs uit die dagen hebben kunnen leren, dat het voor werkelijke bereikingen niet noodzakelijk is grote komedies op te voeren of voortdurend met knuppels dreigend naar anderen te zwaaien.

Ik denk dat die wereld toch zal moeten leren, dat een oprechte en intense gedachte van een mens, die in zich een redelijke harmonie bereikt heeft, vaak meer uithaalt dan 27 requesten, elk ondertekend door 100.000 burgers, die ook niet precies wisten waar het nu werkelijk om ging. Ik geloof dat een enkele mens, innerlijk in harmonie en met de oprechte wil een medemens te helpen, vaak meer kan bereiken dan een deskundige. Ik meen dat een dergelijk mens vaak meer kan bereiken voor bv. zieken, dan vele ambtelijke gezondheidsdiensten bij elkaar.

Ik ben ervan overtuigd dat de mens met een innerlijke harmonie en bewustzijn van de innerlijke vonk mensen zal kunnen laten lopen, die officieel voor altijd verlamd werden verklaard. Ik meen dat zo iemand mensen, die sterk depressief zijn en theoretisch in een steeds verdergaande geestesziekte zouden moeten verzinken, weer los kan maken uit hun monomane dwang-gedachten en weer iets van wereld en innerlijk Licht kan doen aanvaarden.

Ik geloof dat één mens, die waarlijk gelooft aan God en de liefde Gods, zijn medemensen meer waarheid en Licht kan geven dan een koor van 10.000 priesters, die op de juiste geloofsartikelen staan en daarnaast meestal op de tenen van de gelovigen.

Ik geloof dat de geestelijke waarden, die in de mens zagezegd zo enorm belangrijk zijn, dat de geestelijke invloeden, die op de wereld inwerken een zo groot belang en een zo grote kracht bezitten, dat de geest van de mens plus de krachten uit de geest gezamenlijk de wereld werkelijk kunnen hervormen, ook daar waar de mens, die zich op symbolen en idealen alleen baseert, zal moeten falen.

Ik geloof dat de enige werkelijk revolutie, die zich kan voltrekken, de innerlijke revolutie van de mens is. Want alleen dan verandert er werkelijk en blijvend iets, terwijl elke andere vorm van revolutie alleen maar resulteert in het uiteindelijk zitten van andere mensen op dezelfde plaatsen die alles doen om de oude verhoudingen zo snel mogelijk weer tot stand te brengen.

Ik wilde u met dit alles wijzen op uw eigen innerlijk, op het feest van uw eigen bewustwording. Want u hebt zaken in u, die belangrijker zijn dan alle zaken die u op aarde zozeer beroeren, welke zaken zijn die uiteindelijk maar symbolen blijven van een onbegrepen werkelijkheid.

Indien men de innerlijke werkelijkheid leert erkennen en aanvaarden, zal de symboliek van uiterlijkheden steeds meer wegvallen en zal ook uw wereld een voortdurende openbaring worden voor mens en geest van de werkelijke grote krachten uit de kosmos, die zich in en tussen de mensen steeds weer manifesteren en de geestelijke krachten, die het belangrijkste zijn ook in het leven van de mens, omdat hij zijn stoffelijke symbolen van bereiking uiteindelijk zal moeten achterlaten, maar zijn erkenningen en bereikingen van geestelijke aard altijd met zich zal kunnen nemen, daar hij geest is.

Hebt u commentaar?

Vraag: Is het denkbeeld van Krishnamurti ook zo dat de mens innerlijk moet veranderen?
Antwoord: Door hem en door meer mensen in de wereld wordt dit inderdaad verkondigd, en wat meer is, soms ook gedaan. Helaas echter door veel te weinigen. En juist degenen die het luidst schreeuwen zijn gemeenlijk mensen die de wereld proberen aan te passen aan onvolmaakt-heden, die zij in zichzelf vrezen.

Vraag: Zijn die witte krachten speciale inwerkingen die in het bijzonder geënt zijn op een bepaald deel van het jaar?
Antwoord: Zij zijn niet geënt op een bepaald deel van het jaar en zijn ook niet altijd op dezelfde datum aanwezig.

In de nu lopende periode van rond 22000 jaren valt deze invloed echter bijna altijd rond 25 december. Het betreft hier krachten van mede kosmisch stoffelijke aard, waarbij echter gemeenlijk ook sterke krachten vanuit de geest optreden. De praktijk is dan ook: voornamelijk geestelijke impulsen van hoge orde, ondersteund door stralingskrachten uit het middelpunt van het melkwegstelsel. Wat de meest stoffelijke straling betreft, kan men verder zeggen dat hun werking zeer algemeen is, maar dat zij pulserend optreden, zodat zij in bepaalde tijdsafstanden plegen voor te komen. Geestelijke krachten passen zich aan dit ritme aan om zo een maximum aan werking te kunnen bereiken.

Vraag: Indien je je als eenling houdt aan het door u gestelde, kun je dan ondanks alle mensen die de wereld leiden, toch iets tot stand brengen?

Antwoord: Zeer zeker, al treedt het minder opvallend naar buiten. Indien u zich harmonisch instelt op geestelijke waarheid, dan maakt u zich los van de symboliek van uiterlijkheden. Indien u het erkende dan ook voor uzelf waarmaakt, zodat u niet een beetje hoge geest met een stuk lage stof eraan, maar werkelijk één geheel bent, straalt u dit uit. U bereikt zo steeds meer mensen en brengt hen er toe iets te ervaren. Deze ervaringen zijn schijnbaar klein en onbelangrijk, maar die mensen vergeten dezen niet snel. Dit zal hen dan ook het geheel van hun verdere stoffelijke leven bijblijven en hun gedrag blijven beïnvloeden. U doet dan dus zeker meer voor de mensheid en bereikt meer blijvende zaken dan bv. een politicus die van Cadzand naar Rode School wandelt om te laten zien, hoe fit hij wel is. U bereikt op de duur evenveel of meer mensen en de verandering, die u zo tot stand brengt, is van blijvende aard en zal dus in de stoffelijke wereld ook actief blijven bestaan, nadat u reeds overgegaan bent.

Ik begrijp heel goed, dat een geheel gehoorzamen aan zuiver geestelijke waarden voor de mens moeilijkheden met zich zal kunnen brengen, zodat vaak een soort compromis tussen de eigen geestelijke werkelijkheid en het wereldbeeld van anderen noodzakelijk is. Maar zelfs dan ben ik van mening, dat een open oog voor de werkelijkheid en de feiten u reeds een heel eind verder kan brengen.

Vrienden, ik heb getracht dit onderwerp wat lichter te houden van inhoud. Tussen alle avonden met zwaar geestelijke onderwerpen in, leek mij dit goed. Maar je kunt er toch nooit helemaal tegenop. Altijd weer komt het Licht, komt het Hogere om de hoek kijken.

Mag ik u het volgende vragen: Nu is het rond u nogal onrustig, maar binnenkort komen er weer enkele momenten van stille kracht en vrede. Niet zo lang, want de gehele periode waarin dit voorkomt, zal voor de gemiddelde mens een dag of acht beslaan. Maar zou u in deze tijd misschien toch eens even willen proberen wat verder in uw eigen wezen en werkelijkheid door te dringen en u eens even los te maken van alle symbolen, de schijnbelangrijkheid, gezelligheid e.d. Eet rustig uw uitgebreide kerstdiner, maar kijk eerst toch even: Wat heb ik in mijzelf aan waarden? Wat is er in mij waar, wat kan ik uit deze erkende waarheid als deel van mijzelf de mensheid toezenden? Hoe kan ik metterdaad eens iets doen voor een ander?

Ik dank u voor uw aandacht.

ESOTERIE

Goedenavond, vrienden.

Ik moet aan de lichte kant blijven en toch nog wat esoterische waarde brengen, heeft men mij gezegd. Esoterie kunt u overal vinden, zelfs bij tellen. Luister maar:

- 1 = de kracht, die het al omvaamt.
- 2 = de tegenstelling, die wij anders erkennen dan ons betaamt.
- 3 = de factoren, die ons zijn beheersen.
- 4 = de dieren, die wij innerlijk zijn.

5 = het lijden om mens te gaan worden.

6 = het einde van de pijn.

Wij menen dan aan het eind te zijn, tot 7 komt, en geestelijk streven de mens gaat leren als 8 te leven: In evenwicht tussen stof en geest.

Is de mens dan voor God niet meer bevreesd, hij wordt 9, de priester die treedt voor zijn God en ingewijd wordt, dat is 10. Dit is het einde van het lot tot de 11, de tegenstelling, nu in het wezen ik geopenbaard en zo in de 12 verlost men zichzelf. Dat is het dozijn op deze aard.

Nog nooit gehoord? Toch blijkt alles wat je in het leven tegenkomt, tot esoterie te maken. Je kunt bv. zeggen: $1 \times 1 = 1$, of: beeld van God maal God is God. Maar $2 \times 2 = 4$, ofwel: tegenstelling plus tegenstelling maakt van de mens een dier. En als 4×4 wordt: dier maal dier, betekent dit dat het product zal zijn: de mens plus het menselijk tekort. Zo kun je doorgaan. Heerlijk. Echt iets om even voor jezelf te glimlachen en te denken: verrek, zo is het ook nog een keer. Ik heb het gevoel dat gemeenlijk alles wat over esoterie handelt, veel te gewichtig is opgezet. Kennelijk gaat men uit van het standpunt: Esoterie is bestemd om ons geestelijk op te doen gaan tot de oneindigheid als een ballon zonder ballast. Daarom geef je er beter een ballast van vreemde woorden en ingewikkelde theorieën bij, dat men er bijna mee door de bodem zinkt.

Ik vraag mij af waarom het niet luchtiger kan. In slagzinnen bv. als: "Weet u geen raad met uzelf? Vraag het eens aan God". Of bijvoorbeeld: "Mens, wees niet je eigen idool, maar word je bewust van je eigen symbool". Dan vind je de eigen werkelijkheid en een eigen plaats ook buiten de ruimte en buiten de tijd.

Wanneer je van dergelijke leuzen een esoterisch boekje zou maken, zouden er natuurlijk heel wat mensen zijn die zich druk zouden maken over al dat geknutsel. Want voor hen is de ware esoterie gelegen in de dingen die zij niet verstaan. Dergelijke mensen komen pas onder de indruk, wanneer je uitbarst in woorden als: "Bedenk wel, dat de perpendiculaire trilogie van de innerlijke bewustwording een retrograde expressie betekent van materiele onvermogens". Ze snappen het niet, wat begrijpelijk is, want het heeft geen zin. Maar dit is voor hen belangrijk, want juist wat zij niet begrijpen is volgens hen uitermate gewichtig.

Het is dan ook een gewichtig klinkende onzin. Want veel klinkende onzin lijkt gewichtig. Luister maar eens rond u, wanneer mensen pretenderen gewichtige uitspraken te doen: je rilt van de onzin, die dan wordt verteld. Aan de andere kant: wanneer je de dingen te duidelijk en te eenvoudig stelt, moeten de mensen ze gewoonweg niet.

Nog een leuke slagzin: "Vind je in jezelf geen kracht? Roep dan de Goddelijke kracht aan, want je bent deel van de Goddelijke macht". De reactie van vele mensen? "Maar dat kun je toch niet doen?" Nou, mij alweer goed dan. Van mij hoeft u het niet aan te nemen, het is een feit. Want: wanneer je innerlijk vertrouwt op hogere kracht, kun je vaak veel meer dan je ooit dacht. Iemand denkt nu aan Sinterklaas. Tja, wanneer ik hiermee voor die dag was gekomen had u er misschien nog wat meer aan gehad.... Dus: doe ook nu als Sinterklaas en blijf je zwarte Piet de baas. Een mens die eigen goedheid kent en niet zijn ondeugden verwent, wordt heiliger nog dan de sint en leeft gelukkig als een kind.

Weet u, het leven is heus goed. De meeste mensen denken dat het pas deugt wanneer alles ingedeeld is. Zij maken van het mooie onbeschreven papier van een beginnend leven al meteen ruitjespapier, waarop men in het leven voortaan bij elk lijntje steeds weer een tijdlang blijft steken en dus niet de tekening van het leven af maakt. Neem de vrijheid, mensen. Maar weet, dat je je eigen vrijheid bent. Op het ogenblik dat je botst met een ander, ben je niet echt vrij meer. Dan begint de ellende weer. Zolang je echter vrij bent in jezelf, in jezelf Licht kunt aanvaarden en niet in gewichtige theorieën de werkelijkheid zoekt, maar gewoon je innerlijke kracht en Licht beleeft, dan ben je zo esoterisch als de p....

Mensen maken alles ingewikkeld en hebben soms de vreemdste denkbeelden. Sommigen denken bv. dat je niet hoeft te bidden wanneer je niet gedoopt bent. Want God luistert dan toch niet naar je, omdat je nog niet aan Hem bent voorgesteld. Volgens anderen zouden enkele druppels water plus een paar magische woorden zelfs voor onschuldige kinderen het verschil uitmaken tussen eeuwig klapwieken en eeuwig braden. Volgens mij ligt het wel wat anders. Wanneer je jezelf enigszins kent - nooit aan anderen vertellen, want die maken er hoogstens misbruik van, nietwaar? - kun je leven volgens hetgeen je omtrent jezelf beseft. Wanneer je dan ook zo nu en dan nog een beroep doet op de innerlijke kracht, kom je er. Je hoeft heus niet over God te spreken. Het is al genoeg wanneer je God de kans geeft in je door te werken.

God vraagt aanvaarding. Is dat nu zo gek? Iedereen vindt het heel normaal, dat hij telkens weer een aanslag van de belastingen krijgt. Mag God dan a.u.b. ook iets vragen voor het leven dat hij geeft en in stand houdt? Zeker, wanneer wij Hem erkennen, is daar die kracht in ons, die ons soms duidelijk maakt dat wij dingen moeten doen, die wij niet helemaal prettig vinden. Maar daar tegenover staat ook, dat God ons vaak zegt: "Vooruit maar, ga je gang maar. Wat je wilt, is heus niet zo gek". Want de werkelijke God heeft niets van de betweterige wraakzuchtige toornige betuttelaar die de mensen van Hem gemaakt hebben in hun eigen denken.

Weet u, het is maar goed dat ik God niet ben. Want in zijn plaats zou ik heel wat verkondigers van de leer en schrijvers van geestverheffende werken eenvoudigweg aanklagen wegens smaad. God is alles. God is leven, is liefde, is Licht. Prachtig, ook al is het voor jou, wanneer je in de wereld zit, niet allemaal leven, liefde en licht. Dat weten wij wel en wie te veel licht gebruikt krijgt op aarde een te hoge rekening, dat weten wij ook. Maar laten wij dan de innerlijke vrijheid, de innerlijke kracht eens nemen en niet angstvallig gaan zoeken naar een antwoord op de vraag, wie God wel is en hoe Hij er uit ziet, maar eenvoudig zeggen: Hallo daarboven. Hier ben ik. Dank U. Dan voel je al snel een contact. En dan maak je natuurlijk van de gelegenheid gebruik en zegt: Zeg, God, nu wij toch met elkaar in contact zijn, er zit daar iemand die voelt zich niet lekker. Zullen wij samen daar eens iets aan doen? Je kunt die sukkel toch zo niet verder laten lopen, God?

Dan krijg je je zin ook nog. Maar je moet natuurlijk niet tegen God zeggen: Nu ik u toch spreek, wijd mij even in in alle grote geheimen. Want dan zegt God waarschijnlijk: Geheimen? Die ken ik nie. Wat ook geen wonder is, want Hij heeft de hele zaak persoonlijk in elkaar gestoken.

Zeg God liever: Laat mij eens een beetje meer in U leven. Dan zegt God: Natuurlijk mens, stel je maar open. Niet zo somber. Probeer de blijheid in jezelf te vinden, kom tot aanvaarding van het leven. Dan komt de rest vanzelf wel voor elkaar.

Misschien vindt u nu dat ik enorm zit te kletsen. Maar volgens mij is dit toch werkelijk wel esoterie en nog op de juiste manier ook. Maar ja. Weet u, hoe sommige mensen esoterie bedrijven? Zij gaan een tijdlang in de spiegel staan kijken om te zien wat er bij hen niet deugt. Waarop zij in de boeken duiken om na te gaan wat zij voor goeds hebben gedaan. Daarna stellen zij zich weer voor de spiegel op en mompelen: jonge jonge, wat ben ik opgeknapt. Als dat nu werkelijk uw denkbeeld van esoterie is en u die spiegel zo belangrijk vindt, ga dan liever naar de kapper. Dan zie je tenminste werkelijk dat je wat opgeknapt bent. Wat niet wil zeggen dat ik iets heb tegen de symboliek van zelfonderzoek, uitgebeeld door een spiegel. Maar de meeste mensen kijken dan naar hun uiterlijk, wat anderen van hen denken, wat zij uiterlijk zijn. Je moet echter juist zoeken naar hetgeen je achter die uiterlijkheden werkelijk bent.

Mogelijk ben ik simpel of een idioot. Maar ja, ik zal dan niet de enige in stof en geest zijn. Volgens mij zit de zaak in ieder geval zo in elkaar:

Ik ben een stukje van God. Niet dat ik er veel van bemerk, maar het is toch zo, dus wanneer ik naar mijzelf kijk, zie ik een stukje van God. Daarom probeer ik bij dergelijke waarnemingen zoveel mogelijk te zien van het Licht en niet van alle sombere zaken, zoals fouten enz.

Trouwens, als ik alles wat de mensen slecht noemen in mijzelf wil zien, maak ik van mijzelf een soort geestelijke mesthoop. Alles wat ik dan nog kan doen is wachten, tot Job op mij komt zitten om zich met een potscherf te krabben. En wat heeft dat voor nut? Mensen die zich met het kwade in zich bezighouden, doen mij denken aan erwtenlezers, die wel de slechte erwten er uitzoeken, maar dan juist die bewaren en de rest weggooien.

Dat is toch niet de juiste manier. Laat ons liever zoeken naar het goede dat in ons schuilt. Laat ons proberen iets te vinden van het Licht, de kracht, de intuïtie, de vreugde, de levens-aanvaarding. Want als je deze dingen in jezelf aantreft, kun je terecht zeggen: hier spreekt God in mij. Dan spreekt de innerlijke werkelijkheid. Zoals een vriend uit de sferen het eens formuleerde: Wanneer een mens zich bezighoudt met het voortdurend zoeken naar het kwade, dat in hem leeft, komt er geen einde aan en blijft hij in het kwaad steken. Maar wanneer een mens let op het goede in zijn wezen, hoe weinig het ook moge zijn, zal hij dit vermenigvuldigen in zichzelf, het kwade terugwijzen en zo op de duur zoveel goeds in zich bergen, dat op de duur zelfs anderen hierdoor beroerd worden.

Zeker mijn vriend preekt beter dan ik en klinkt meestal wat plechtstatig. Maar aan de andere kant: is er niet een heel groot stuk van alle esoterie besloten in die paar zinnen? Ik ken van die mensen die willen mediteren en dan, soms zelfs in de kleermakerszit - ofschoon zij geen draad door het oog van een naald weten te krijgen - zitten te mummelen: wat heb ik verkeerd gedaan vandaag? Tegen de tijd dat zij met hun fouten bijna klaar zijn, slapen zij al, dus aan de rest komen zij nooit toe. Ik ken ook mensen die helemaal niet doen of zij mediteren, maar zich eens lekker tussen de dekens schurken en dan zo eens even tegen zichzelf zeggen: Wat heb ik toch vandaag ondanks alles nog leuke of mooie dingen meegemaakt. Wat is er toch nog een hoop goeds in de wereld. Voor mij zijn zij de meest bewusten, degenen die in feite toch wel en zelfs zeer juist mediteren. Want zij zoeken het goede en beseffen het. Daardoor voelen zij zich dichter bij God en worden zich meer van hem bewust. Want voor ons is God alleen te benaderen, vanuit hetgeen wij als goed ervaren. Hij is in het kwade ook wel tegenwoordig, maar daar kunnen wij hem niet vinden.

Daarom, indien je God, een hogere werkelijkheid wenst te vinden, zoek naar het goede in de wereld en in jezelf. Want met het goede, dat je je realiseert, omschrijf je niet alleen een sensatie, maar ook je eigen toestand, dus je leert jezelf beter kennen en komt gelijktijdig nader tot de hoogste kracht, waaruit alles voortkomt.

En dat is het dan.

Voor optimisten onder u is het naar ik meen een goede raad: wees optimistisch, verwacht en zoek het goede, daar kom je verder mee.

Goedenavond.

d.d. 8 december 1972